



Nota van B&W

Onderwerp Actieplan jeugdwerkloosheid

Portefeuillehouder J.C.W. Nederstigt, S. Bak
Collegevergadering 29 oktober 2013
Inlichtingen Leon Beernink (023 567 6191)
Registratienummer 2013.0073749

1. Samenvatting

Tijdens de Algemene Beschoouwingen op 13 juni van dit jaar in de gemeenteraad is een tweetal zaken toegezegd aan de raad, namelijk:

- dat er voor de begrotingsbehandeling van 2013 een plan van aanpak voor de jeugdwerkloosheid aan de raad wordt gezonden.
- dat er een brief aan de raad wordt gestuurd waarin een lijst is opgenomen van de activiteiten die de gemeente ontwikkelt om jongeren aan het werk te helpen.

In deze nota beschrijven wij de wijze waarop de jeugdwerkloosheid wordt aangepakt. Door middel van een aantal gerichte en concrete acties brengen we vraag en aanbod op de arbeidsmarkt nog dichter bij elkaar om daarmee de jeugdwerkloosheid in onze gemeente verder te bestrijden. Deze acties (zie 1.2) zetten we in vanaf het vierde kwartaal 2013 tot en met december 2014.

1.1 Wat willen we bereiken?

Binnen de huidige inzet op jongeren is het niet gelukt om de jeugdwerkloosheid in de periode 2012-2013 te doen dalen. De verwachting is dat in deze tijden van economische crisis de jeugdwerkloosheid verder zal toenemen. Door deze ontwikkeling zien wij ons genoodzaakt om de zeilen extra bij te zetten. We kiezen er daarom voor nog die stap extra te doen bovenop onze bestaande inzet. Zo willen we ervoor zorgen dat alle werkloze jongeren een passende plek krijgen op de arbeidsmarkt of binnen het onderwijs.

In dit plan beschrijven we de extra maatregelen die wij nodig achten om de jeugdwerkloosheid te bestrijden. Hierbij houden we rekening met zowel kansrijke jongeren als jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt: onze ambitie is dat geen enkele jongere langs de kant hoeft te staan. De maatregelen variëren daarom van activiteiten die kansrijke jongeren net dat duwtje in de rug geven dat ze nodig hebben tot extra ondersteuning voor jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt (geen startkwalificatie, taalachterstand et cetera.) Verder richten we ons zowel op de huidige groep werkloze jongeren als jongeren die mogelijk in een situatie van achterstand terecht kunnen komen. Door nu inzet te plegen op deze groep kunnen we mogelijk voorkomen dat zij op korte en lange termijn een groter maatschappelijk beroep moeten doen op de gemeente.

1.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Het actieplan bevat een aantal gerichte en samenhangende acties, namelijk:

- het direct oppakken van WW-jongeren en niet-uitkeringsgerechtigde jongeren (hierna: nuggers) en hen actief begeleiden op weg naar de arbeidsmarkt;
- het actief begeleiden van jongeren tijdens hun 4 weken zoektermijn die ingaat wanneer zij een aanvraag indienen voor een WWB-uitkering;
- het opzetten en inrichten van een variant op het huidige instrument WerkStroom, namelijk WerkStroom voor jongeren;
- het stimuleren van extra leerwerkplekken die jongeren nodig hebben voor het kunnen starten en uiteindelijk afronden van hun mbo-opleiding;
- het verkrijgen van gedetailleerd inzicht in de doelgroep werkloze jongeren.

1.3 Wat mag het kosten?

De kosten van de verschillende onderdelen van dit actieplan, voorsnog geraamd op maximaal € 500.000, worden zo goed als mogelijk met de bestaande capaciteit en met middelen uit het participatiebudget uitgevoerd. In de Najaarsrapportage 2013 is beschreven dat er gebruik gemaakt wordt van de meeneemregeling waarmee naar verwachting 25% (€ 0.74 mln.) van de middelen uit het participatiebudget wordt overgeheveld naar 2014. Daarnaast vloeit via de najaarsrapportage 2013 € 1,5 mln. aan niet-bestede BUIG-middelen terug naar de algemene middelen. Wanneer gedurende de uitvoering van dit actieplan blijkt dat niet alle acties binnen de bestaande capaciteit en middelen kunnen worden uitgevoerd, melden we dit in de Voorjaarsnota 2014 en doen indien nodig een beroep op de algemene middelen. Belangrijk is hierbij het bestedingsplan participatiebudget 2014 waarbij wordt vastgesteld of de middelen toereikend zijn om ons huidige beleid plus dit actieplan te bekostigen.

1.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?

Het college van B&W (portefeuillehouders J.C.W. Nederstigt en S. Bak) geeft uitvoering aan dit actieplan jeugdwerkloosheid.

1.5 Wanneer en hoe wordt de raad geïnformeerd?

De raad zal gedurende de actieplanperiode worden geïnformeerd. Monitoring van de verschillende acties stelt ons in staat halverwege de actieplanperiode (medio 2014) een tussenevaluatie op te stellen en ter kennisname naar de raad te sturen. Aan het eind van de actieplanperiode (eind 2014) stellen we een eindevaluatie op die we eveneens ter kennisname aan de raad zullen aanbieden.

2. Besluit

Op grond van het voorgaande en de in hoofdstuk 3 van deze nota beschreven uitwerking besluiten wij tot:

1. het uitvoeren van een actieplan jeugdwerkloosheid ter bestrijding van de jeugdwerkloosheid in de gemeente Haarlemmermeer, te weten:
 - een directe inzet op WW-jongeren en nuggers;
 - het begeleiden van kwetsbare jongeren tijdens de 4-wekenzoektermijn zoals die geldt bij het aanvragen van een WWB-uitkering;
 - het opzetten en inrichten van een instrument WerkStroom voor jongeren;
 - het extra stimuleren van leerwerkplekken (BBL) voor jongeren;
 - een aantal gerichte acties om meer inzicht te krijgen in de doelgroep;
2. de hieruit voortvloeiende activiteiten 2013 en 2014 te bekostigen uit het participatiebudget;

3. indien het participatiebudget 2014 niet toereikend is voor dit plan dit mee te nemen in de integrale afweging bij de Voorjaarsnota 2014;
4. deze nota ter bespreking aan te bieden aan de raad.

3. Uitwerking: actieplan jeugdwerkloosheid

3.1 Aanleiding

Tijdens de Algemene Beschouwingen op 13 juni van dit jaar in de gemeenteraad is een tweetal zaken toegezegd aan de raad, namelijk:

- Dat er voor de begrotingsbehandeling van 2013 een actieplan voor de jeugdwerkloosheid aan de raad wordt gezonden.
- Dat er een brief aan de raad wordt gestuurd waarin een lijst is opgenomen van de activiteiten die de gemeente ontwikkelt om jongeren aan het werk te helpen.

In deze nota beschrijven we het actieplan. Daartoe schetsen we eerst op welke wijze we jongeren nu ondersteunen en welke instrumenten we daarvoor inzetten (paragraaf 3.2). In paragraaf 3.3 gaan we in op de cijfermatige ontwikkeling van de jeugdwerkloosheid in onze gemeente. Hierna beschrijven we onze ambitie om, naast onze huidige inzet, met gerichte acties extra in te zetten om de jeugdwerkloosheid in Haarlemmermeer te bestrijden (paragraaf 3.4) en de wijze waarop we dat willen gaan doen (paragraaf 3.5). Vervolgens gaan we kort in op de prioritering (paragraaf 3.6), de financiering (paragraaf 3.7), geven we een korte beschrijving van onze (structurele, lange termijn) inzet om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt bij elkaar te brengen (paragraaf 3.8) en tot slot de monitoring van dit actieplan (paragraaf 3.9). Als bijlage is een overzicht opgenomen van onze bestaande inzet en activiteiten op het gebied van jeugdwerkloosheid.

3.2 Wat doen we nu al voor jongeren?

Voordat we de acties beschrijven die we bovenop de bestaande inzet gaan plegen, maken we inzichtelijk via welke kanalen jongeren bij de gemeente in beeld komen en hoe onze dienstverlening¹ op dit moment is vormgegeven. Jongeren komen via een drietal kanalen bij ons in beeld:

- via een fysieke of digitale melding bij de gemeente;
- via het uitvallen op school in regulier onderwijs;
- via regionale samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven.

3.2.1 Fysieke of digitale melding

Jongeren die op zoek zijn naar (inkomens)ondersteuning melden zich bij de gemeente. Deze jongeren hebben verschillende achtergronden. Een deel heeft in de voorliggende periode bijvoorbeeld een werkloosheidsuitkering (WW) gehad en meldt zich voor een uitkering in het kader van de Wet werk en bijstand (WWB) omdat hij/zij nog geen werk heeft gevonden. Een ander deel heeft geen WW-rechten opgebouwd, kan ook geen werk vinden, en wil eveneens een beroep doen op een WWB-uitkering.

¹ Zoals vastgelegd in ons huidige beleid middels de Brief Arbeidsmarktbeleid en werkgeversbenadering van 22 januari 2013 en de Agenda arbeidsmarktbeleid 2011-2014.

In verband met de aanscherping van de WWB (2012) zijn alle jongeren die zich melden verplicht eerst zelf 4 weken te zoeken naar werk en/of scholing indien daar nog mogelijkheden voor zijn. Indien een jongere nog mogelijkheden heeft of onvoldoende inspanningen heeft gepleegd, kan het recht op een aanvraag voor een WWB-uitkering worden geweigerd. Tijdens de zoekperiode zal een deel werk/scholing vinden, een deel zal niets vinden maar ook niet terugkomen en een ander deel vindt ook niets maar klopt wel bij de gemeente aan voor ondersteuning.

Voor deze laatste groep zijn er binnen de gemeente 3 typen ondersteuningsmogelijkheden die, afhankelijk van de situatie van de jongere, worden ingezet.

Werkgeversservicepunt (WSP)

Wanneer een jongere direct aan het werk kan zal een jongere via het WSP worden gematched op vacatures. Het WSP is een samenwerking tussen UWV, AM-groep en de gemeente, zowel op regionaal niveau (regio Groot-Amsterdam) als binnen onze lokale satelliet (Haarlemmermeer). Verschillende accountmanagers gaan via een eenduidige werkgeversbenadering langs bedrijven om vacatures op te halen en samenwerkingsverbanden met werkgevers te starten.

Re-integratie en training (onder andere WerkStroom)

Wanneer een jongere nog niet beschikt over de juiste vaardigheden om direct aan de slag te gaan op de arbeidsmarkt beschikt de gemeente over verschillende instrumenten om de jongere te re-integreren en/of trainen zodat hij/zij klaargestoomd kan worden voor de arbeidsmarkt. Een belangrijk en nieuw instrument in dit kader is WerkStroom. Via WerkStroom worden uitkeringsgerechtigden (alle leeftijden) via een intensief programma van maximaal 8 weken getraind en begeleid op weg naar de arbeidsmarkt. WerkStroom is daarmee een belangrijk instrument en bijzondere manier om uitkeringsgerechtigden actief te begeleiden naar de arbeidsmarkt. Voor jongeren die verder van de arbeidsmarkt afstaan en meer zorg nodig hebben zijn andere instrumenten beschikbaar.

Loket Leren en Werken

Wanneer een jongere nog scholingsmogelijkheden heeft en/of zijn/haar educatie wil verhogen wordt hij/zij doorgestuurd naar het Loket Leren en Werken. De belangrijkste taak van dit loket is het matchen van vraag en aanbod voor leerwerkbanen, bijvoorbeeld een beroepsbegeleidende leerweg (BBL) op mbo-niveau. De medewerkers halen leerwerkbanen binnen bij bedrijven en begeleiden jongeren zodat zij terug kunnen naar school. Ten behoeve van de matching kan ook een competentietest (CTC) worden ingezet om de mogelijkheden en de behoeften van de jongeren in beeld te brengen.

Deze ondersteuningsmogelijkheden kunnen eventueel gecombineerd worden ingezet. Het WSP, SDV en het Loket Leren en Werken werken daarin samen. Via deze aanpak worden jongeren op dit moment al succesvol begeleid en ondersteund.

3.2.2 *Uitval op school*

Wanneer jongeren uitvallen op school komen zij in beeld bij de gemeente, dit is het tweede kanaal. De school heeft een wettelijke taak om verzuim te melden en de gemeente heeft een wettelijke taak om schooluitval te voorkomen door jongeren terug te begeleiden naar onderwijs. Dit wordt uitgevoerd door het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC). In het RMC worden alle jongeren tot 23 jaar opgepakt. De wettelijke taak van de gemeente is gericht op de 'nieuwe' voortijdig schoolverlaters, de jongeren die gedurende het schooljaar uitvallen uit het onderwijs. In de periode 2011-2012 betrof dit 335 jongeren.² In Haarlemmermeer wordt maximaal ingezet op jongeren door ook al vroegtijdig in gesprek te gaan met scholen en samen te bespreken hoe verzuim en toekomstige schooluitval kan worden herkend en voorkomen. Daarnaast wordt ook ingezet op de groep 'oude' voortijdig schoolverlaters, de jongeren die meer dan een schooljaar geleden zijn uitgevallen. Deze jongeren blijven geregistreerd en worden jaarlijks opgeroepen om te bekijken of deze jongeren opnieuw naar school en/of werk kunnen worden begeleid. Daarnaast wordt ook ingezet op de groep 'oude' voortijdig schoolverlaters, de jongeren die meer dan een schooljaar geleden zijn uitgevallen. Deze jongeren blijven geregistreerd en worden jaarlijks opgeroepen om te bekijken of deze jongeren opnieuw naar school en/of werk kunnen worden begeleid.

3.2.3 *Regionale samenwerking*

Naast deze twee kanalen en de hieraan gekoppelde inzet van organisaties en instrumenten zijn we ook actief in de regionale samenwerking met partijen uit het onderwijs en bedrijfsleven, bijvoorbeeld in het Lokaal Platform Arbeidsmarkt en Onderwijs (LPAO). Regionale samenwerking met deze partijen is essentieel om een effectief arbeidsmarktbeleid te hebben. De gemeente heeft immers geen doorzettingsmacht om bepaalde afspraken bindend op te leggen. We zoeken juist allianties op basis van gedeelde belangen en gedeelde 'winst'.

3.3 **Hoe groot is het probleem?**

Een belangrijke indicator om de omvang van de huidige jeugdwerkloosheid in beeld te brengen is de groep niet-werkende werkzoekende jongeren (NWW-jongeren). Dit zijn jongeren tot 27 jaar die:

- zijn ingeschreven bij het UWV;
- geen werk hebben of werk van minder dan 12 uur per week hebben.

Jongeren die een beroep doen op de Werkloosheidswet (WW) of de Wet werk en bijstand (WWB) zijn verplicht zich in te schrijven bij het UWV. Een jongere die hier geen beroep op doet is dit niet verplicht. De NWW-cijfers (zie onder) geven dus slechts gedeeltelijk inzicht in de omvang van de (jeugd)werkloosheid, er zijn namelijk ook jongeren die zich niet registreren maar wel op zoek zijn naar werk.

² Voor 2010 was er geen registratie van VSV'ers

3.3.1 Omvang NWW

In onderstaande tabel is deze populatie weergegeven:

Omvang NWW-jongeren				
	2010	2011	2012	2013
Haarlemmermeer aantal	262	221	244	502
Haarlemmermeer ontwikkeling %	-	-16%	10%	106%
Groot A'dam ontwikkeling %	-	-24%	-28%	66%
Nederland	-	-14%	0%	55%

Bron: UWV, basiscijfers jeugd, juni 2013.

Uit de tabel is op te maken dat de populatie NWW-jongeren in Haarlemmermeer in 2013 met 106% is gestegen ten opzichte van het jaar 2012. In absolute zin gaat het hier om een toename van 258 jongeren. Deze stijging is ook bij andere gemeenten in de regio Groot-Amsterdam waar te nemen. Op regionaal niveau is de NWW-populatie gestegen met 66% en op landelijk niveau met 55%. Op deze niveaus hebben we het echter ook over een veel grotere omvang van het bestand werkloze jongeren.

3.3.2 Subgroepen NWW

De populatie NWW-jongeren kent verschillende subgroepen, namelijk:

- jongeren met een werkloosheidsuitkering (WW);
- jongeren met een bijstandsuitkering (WWB);
- jongeren zonder recht op een uitkering (nuggers).

Onderstaande tabel geeft de aantallen weer:

Subgroepen NWW-jongeren	
Doelgroep	Aantal
WW	202
WWB	121
NUG	179
NWW totaal	502

Bron: UWV & gemeente Haarlemmermeer, juni 2013.

Als we kijken naar de totale populatie NWW-jongeren dan valt op dat 46% geen startkwalificatie heeft. De eerste inzichten in deze doelgroep leren ons dat niet alle 502 jongeren ook direct bemiddelbaar zijn naar de arbeidsmarkt. Zo zijn van de 121 WWB'ers ongeveer 30 tot 40 personen bemiddelbaar naar werk. De niet-bemiddelbare jongeren betreffen vaak inburgeraars. Een groot deel van deze groep heeft ook geen startkwalificatie en maakt daarmee onderdeel uit van de hiervoor genoemde 46%.

3.3.3 NWW in relatie tot beroepsbevolking

NWW in percentage tot beroepsbevolking		
Doelgroep	Aantal	% beroepsbevolking
NWW-jongeren Haarlemmermeer	502	4,8%*
NWW-jongeren regio Groot-Amsterdam	4.163	5,0%*
NWW Haarlemmermeer	3.928	5,3%
NWW regio Groot-Amsterdam	41.535	6,9%

Bron: UWV en CBS statline.

* Geëxtrapoleerde cijfers op basis van CBS-cijfers, slechts bedoeld ter indicatie van de omvang van de doelgroep.

Uit de tabel is af te lezen dat de NWW-populatie met 5,3% duidelijk kleiner in omvang is dan de 6,9% in de regio Groot-Amsterdam. Als we specifiek naar de populatie jongeren kijken valt op dat deze groep in Haarlemmermeer naar schatting 4,8% van de beroepsbevolking betreft. Dit is iets minder dan dezelfde populatie op regionaal niveau (5,0%). Vergelijken we de populatie NWW-jongeren in Haarlemmermeer (4,8%) met de gehele NWW-populatie in Haarlemmermeer (5,3%) dan kan geconcludeerd worden dat de werkloosheid onder jongeren, ondanks de stijging van 106%, lager is dan de algehele werkloosheid.

Concluderend kunnen we stellen dat:

- de jeugdwerkloosheid in de periode 2012-2013 in gemeente Haarlemmermeer stijgt (106%);
- een groot deel van deze groep (46%) geen startkwalificatie heeft;
- de omvang van de jeugdwerkloosheid kleiner is in vergelijking met de algehele werkloosheid in gemeente Haarlemmermeer.

3.4 Wat is onze ambitie?

Ondanks onze huidige inzet op jongeren (zie paragraaf 3.2) is de jeugdwerkloosheid onder jongeren in de periode 2012-2013 gestegen (zie paragraaf 3.3). Omdat de verwachting is dat in deze tijden van economische crisis de jeugdwerkloosheid verder zal toenemen nemen we extra maatregelen om de jeugdwerkloosheid te bestrijden. Dat doen we door middel van dit actieplan. Onze ambitie is dat geen enkele jongere langs de kant hoeft te staan. We maken met dit plan de keuze om nog die stap extra te doen bovenop onze bestaande inzet om ervoor te zorgen dat alle werkloze jongeren een passende plek krijgen op de arbeidsmarkt of binnen het onderwijs. Het gaat om acties waarmee we kansrijke jongeren net dat extra duwtje in de rug geven en jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt de extra ondersteuning die ze nodig hebben. Verder richten we ons zowel op de huidige groep NWW-jongeren als jongeren die mogelijk in een situatie kunnen terechtkomen waarin sprake is van achterstand (de aanwas). Door nu inzet te plegen op deze groep kunnen we mogelijk voorkomen dat zij op korte en lange termijn een groter maatschappelijk beroep moeten doen op de gemeente.

We zijn ons bewust van het feit dat de stijging in de jeugdwerkloosheid op dit moment vooral conjunctureel is bepaald. De extra acties moeten bijdragen om de werkloosheid op korte termijn te bestrijden (zie ook 3.5). Voor een deel is de werkloosheid ook een structureel probleem en wordt bijvoorbeeld veroorzaakt door de mismatch in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Oplossingen hiervoor liggen meer in een structurele aanpak, gericht op de lange termijn (zie 3.8).

Het verwezenlijken van de ambitie zoals verwoord in dit plan kunnen we vanzelfsprekend niet alleen. Samen met bedrijven gaan we op zoek naar inventieve oplossingen en maatregelen die bijdragen aan de gezamenlijke belangen op de arbeidsmarkt. Een interessant aanknopingspunt zijn mogelijk bedrijven die vanwege de economische crisis in een financieel lastige situatie zitten³ te koppelen aan de inzet van jongeren. Naast het bedrijfsleven blijven we ook maximaal inzetten om ervoor te zorgen dat alle jongeren die willen (door)leren daarvoor ook de mogelijkheid krijgen. Dat er sprake is van een adequate toeleiding naar opleidingen, zo weinig mogelijk uitval tijdens de opleiding en begeleiding bij uitstroom naar werk en/of vervolgopleiding. Ook het verder in beeld brengen van arbeidsmarktperspectieven van opleidingen bij jongeren is hier een onderdeel van.

³ Onder ander via de regeling Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen (BBZ) komen zij in beeld bij de gemeente.

3.5 Acties jeugdwerkloosheid

Om onze ambitie te kunnen realiseren zetten we een vijftal maatregelen in.

3.5.1 Actief begeleiden WW-jongeren en nuggers

Probleemschets

In het huidige economische tijt komt het veel voor dat jongeren hun (bij)baan verliezen. Wanneer deze jongeren gedurende hun werkzame leven WW-rechten hebben opgebouwd komen zij in de WW terecht. Omdat jongeren een beperkt recht hebben opgebouwd hebben zij vaak maar enkele maanden een WW-uitkering. Het beleid van het UWV is dat jongeren (en ouderen) niet actief worden ondersteund op weg naar de arbeidsmarkt. Zonder actieve ondersteuning wordt de aansluiting met de arbeidsmarkt niet gemaakt. Daarnaast zorgt deze periode van inactiviteit er tevens voor dat de jongeren minder gemotiveerd raken om hier gericht aan te werken. Vervolgens ontstaat een tweetal situaties. In de eerste situatie krijgen wij als gemeente na afloop van de WW-periode ongemotiveerde jongeren aan het loket die een beroep doen op een WWB-uitkering maar tevens moeilijker zijn terug te leiden naar de arbeidsmarkt. In de tweede situatie melden jongeren zich niet opnieuw bij de gemeente omdat zij naar verwachting niet in aanmerking komen voor een WWB-uitkering. Deze jongeren raken uit beeld en melden zich mogelijk in de toekomst (op hun 27^{ste} levensjaar) voor een WWB-uitkering, maar hebben inmiddels een grotere afstand opgebouwd tot de arbeidsmarkt. Beide situaties zijn voor ons onwenselijk. Naast de WW-jongeren is er ook een groep jongeren die geen WW-rechten heeft opgebouwd. Zij hebben in het verleden regulier onderwijs gevolgd, hebben wel of geen startkwalificatie, hebben geen recht op een WWB-uitkering, maar willen wel graag werken. Dit zijn nuggers. Ook voor deze groep is het van belang dat zij worden ondersteund op weg naar de arbeidsmarkt.

Aanpak

Om te voorkomen dat jongeren tijdens de eerste maanden niet actief worden ondersteund pakken we als gemeente in samenwerking met het UWV alle jongeren direct op voor een gesprek. Primair is dit niet onze verantwoordelijkheid, maar we doen het toch. In het gesprek met jongeren worden hun behoeften in kaart gebracht en wordt hen, afhankelijk van hun situatie, een aanbod gedaan voor begeleiding naar werk, training van vaardigheden en/of begeleiding richting onderwijs. Ditzelfde aanbod wordt ook voor de nuggers gedaan die vanuit de koppeling met het onderwijs soms al bekend zijn bij de gemeente.

Beoogd resultaat

Alle jongeren worden tijdens hun WW-periode direct opgeroepen voor een gesprek. Ook de nuggers worden zoveel mogelijk meegenomen en opgeroepen. Indien noodzakelijk wordt de jongeren na het gesprek een aanbod voor actieve ondersteuning gedaan.

Tijdsperiode

Oktober 2013 tot en met december 2014. In deze periode doen we ervaring op met de geschetste aanpak, monitoren we de voortgang en brengen resultaten in beeld.

Kosten

Vooralsnog zal gekeken worden of de intake van jongeren groepsgewijs kan worden vormgegeven en binnen de bestaande capaciteit kan worden uitgevoerd.

Betrokken externe partijen

UWV.

3.5.2 Begeleiding jongeren tijdens 4-weken zoektermijn

Probleemschets

In 2012 is in de aangescherpte WWB opgenomen dat wanneer een jongere zich meldt voor een WWB-uitkering hij/zij zelf op zoek moet gaan naar werk, scholing of een combinatie hiervan. Wanneer een jongere gedurende deze 4 weken zoekperiode onvoldoende inspanning levert, kan de gemeente de aanvraag voor een WWB-uitkering weigeren. Met deze aangescherpte regelgeving doet de regering een beroep op de zelfredzaamheid van de jongeren. Voor de zelfredzame jongeren is dat geen probleem. Kwetsbare jongeren zijn echter niet of onvoldoende in staat om de gevraagde inspanningen te leveren. Zij komen als gevolg hiervan niet in aanmerking voor een WWB-uitkering of melden zich helemaal niet meer bij de gemeente en verdwijnen uit beeld met het risico dat de situatie van deze groep kwetsbare jongeren alleen maar problematischer wordt. Van deze jongeren bestaat immers niet de verwachting dat zij de aansluiting met onderwijs en/of arbeidsmarkt zelfstandig weten te maken.

Aanpak

Om te voorkomen dat het deel kwetsbare jongeren⁴ dat een aanvraag indient voor een WWB-uitkering niet wordt geholpen en uit beeld raakt wordt een actieve ondersteuning aangeboden door de gemeente Haarlemmermeer. Afhankelijk van de situatie van de jongeren is deze ondersteuning gericht op werk, het trainen van vaardigheden, begeleiding naar school of een combinatie hiervan. In de Wet participatiebudget⁵ is geregeld dat op de betreffende groep jongeren tijdens de 4 weken zoekperiode geen re-integratievoorziening mag worden ingezet. Desondanks doen we dit toch. Indien uit de praktijk blijkt dat voor deze groep re-integratievoorzieningen moeten worden ingezet zullen niet-participatiebudget middelen moeten worden ingezet.

Beoogd resultaat

Alle kwetsbare jongeren gedurende de zoekperiode van 4 weken actief ondersteunen en begeleiden richting werk, scholing of een combinatie van beide.

Tijdsperiode

Oktober 2013 tot en met december 2014. In deze periode doen we ervaring op met de geschetste aanpak, monitoren we de voortgang en brengen resultaten in beeld.

Kosten

De extra gesprekken vanuit de gemeente met de jongeren en het hieraan gekoppelde aanbod kunnen binnen de bestaande processen en budgetten worden belegd en uitgevoerd.

⁴ De beoordeling of het een kwetsbare jongere betreft ligt bij de klantmanager.

⁵ Artikel 3, lid 6 van de wet Participatiebudget en de WWB (artikel 7, lid 3).

Betrokken externe partijen

We gaan in overleg met de VNG om deze actie mogelijk als (landelijke) pilot in te zetten.

3.5.3 WerkStroom voor jongeren

Probleemschets

Op dit moment wordt binnen onze gemeente het instrument WerkStroom reeds succesvol ingezet (zie ook paragraaf 3.2). WerkStroom is een methode die (potentieel) uitkeringsgerechtigden (alle leeftijden) binnen 8 weken intensief begeleidt (coaching, motivatie, sollicitatievaardigheden et cetera) op weg naar werk. De huidige resultaten van WerkStroom laten een succesvolle uitstroom naar werk zien.⁶ Voor een groot deel van de NWW-jongeren zou een op deze leest geschoeide aanpak zeer interessant zijn. Echter, een groot deel van de jongeren kan geen aanspraak maken op een uitkering. Daarnaast sluit de huidige opzet van 8 weken WerkStroom ook onvoldoende aan bij de jongere doelgroep. Zij zijn meer geholpen met een korter trainingsprogramma. WerkStroom kunnen we als gevolg hiervan op dit moment onvoldoende inzetten voor de doelgroep NWW-jongeren.

Aanpak

We zetten een variant op van WerkStroom die speciaal is toegesneden op de doelgroep jongeren. Dit betekent dat we een trainingsprogramma ontwikkelen met een belangrijke focus op training van motivatie, houding, het gezamenlijk opstellen van goede CV's, het trainen van sollicitatiegesprekken et cetera. De training heeft geen koppeling met een mogelijke uitkering. De training is juist kort van opzet (1 tot 2 weken) zodat jongeren snel kunnen instromen en in een kortdurend en tegelijkertijd intensief programma worden begeleid.

Beoogd resultaat

Alle jongeren die met een korte, intensieve training kunnen worden bemiddeld naar werk worden aangemeld bij WerkStroom voor jongeren. Via dit instrument wordt een groot deel van hen begeleid naar werk.

Tijdperiode

Oktober 2013 tot en met december 2014. In deze periode doen we ervaring op met de geschetste aanpak, monitoren we de voortgang en brengen resultaten in beeld.

Kosten

Het instrument WerkStroom voor jongeren kan voornamelijk binnen de bestaande processen en budgetten worden belegd en uitgevoerd.

Betrokken externe partijen

Jongeren worden zelf ook betrokken bij de uitvoering.

⁶ Zie ook brief participatiebudget 2013.

3.5.4 Stimuleren extra leerwerkplekken (BBL)

Probleemschets

Jongeren in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) kunnen kiezen voor een tweetal leerwegen, de beroepsopleidende leerweg (BOL) en de beroepsbegeleidende leerweg (BBL). De BOL is een meer theoretische leerweg met vier dagen school en één dag stage. De BBL is een meer praktijkgerichte leerweg met vier dagen stage en één dag school. Het hebben van een leerwerkplek is verplicht om te kunnen starten met de betreffende opleiding omdat het een wezenlijk groot onderdeel van het lesprogramma is. Uit onderzoek blijkt dat zowel op landelijk als op regionaal niveau (regio Noord-West) op dit moment onvoldoende leerwerkplekken beschikbaar zijn voor de leerlingen. De verwachting is dat dit tekort zich de komende perioden zal continueren. De markt voor leerwerkbanen staat onder druk. Vooral in de volgende sectoren is sprake van krapte in onze regio en gemeente⁷:

- Bouw
- Zorg
- Techniek

Jongeren die geen plek kunnen vinden moeten stoppen met de opleiding. Zij kunnen eventueel kiezen voor een BOL-opleiding of vallen uit (voortijdig schoolverlaters) Het meer theoretischer karakter van de BOL sluit ook niet in alle gevallen aan bij die leerlingen die graag praktijkgericht willen leren. Een adequate opleiding is de beste garantie voor een goede aansluiting met de arbeidsmarkt.⁸

Voor de gemeente is dit van belang omdat de gemeente een wettelijke taak heeft om voortijdig schoolverlaters te begeleiden naar school en is zij een (beleids)verantwoordelijk om uitkeringsgerechtigden en niet-uitkeringsgerechtigden te begeleiden naar de arbeidsmarkt.

Aanpak

Als gemeente willen we de aanwas van nieuwe leerwerkplekken voor jongeren verder stimuleren. Hier gaan we gericht op inzetten. Dit kan onder meer via een loonkostensubsidie voor werkgevers wanneer zij jongeren succesvol weten te plaatsen op een leerwerkplek, maar kan ook via de verdere versterking van professionals die deze leerwerkplekken aan het acquireren zijn. De ambitie is om deze inspanningen goed meetbaar te maken.

Beoogd resultaat

Het beoogd resultaat is een extra groei in de leerwerkbanen voor leerlingen in het mbo zodat alle leerlingen in staat zijn om een opleiding te kunnen starten dan wel te kunnen afronden.

Tijdsperiode

Oktober 2013 tot en met december 2014. In deze periode zetten we de actie in, monitoren we de voortgang en brengen resultaten in beeld.

Kosten

Deze actie kan vooralsnog binnen de bestaande processen en budgetten worden belegd en uitgevoerd.

Betrokken externe partijen

Werkgevers, UWV.

⁷ Zie ook SBB Barometer, 2013-10.

⁸ Jeugdwerkloosheid onder jongeren zonder startkwalificatie is bijna twee keer zo hoog als onder jongeren met startkwalificatie. CBS, Jeugddatabase, Beroeps- en niet- beroepsbevolking, 2013.

3.5.5 Verkrijgen inzicht doelgroep

Probleemschets

We hebben overzichten van jongeren en jeugdwerkloosheid, maar er is geen gedetailleerd inzicht in deze doelgroep. Dit inzicht is noodzakelijk om effectief te werken aan de aanpak van de jeugdwerkloosheid. Uit de gesprekken bleek dat:

- A. Er onvoldoende inzicht is in de achtergronden en de behoeften van de 502 jongeren⁹ die als niet-werkend werkzoekend staan geregistreerd bij het UWV. En specifiek hierin de doelgroep zonder startkwalificatie (46% van de 502).
- B. De taken van het RMC zich focussen op de 'nieuwe' Vroegtijdige Schoolverlaters (VSV'ers), zoals ook wettelijk is vastgelegd en gefinancierd. Er is echter geen gerichte inzet van het RMC op VSV'er die 23 worden en buiten beeld raken. Op die leeftijd verdwijnen zij uit registratiesystemen en raken zij uit beeld van de gemeente.
- C. Jongeren, frontliniewerkers en professionals wel met elkaar samenwerken, maar dat de focus op werk en scholing en de hieraan verbonden ondersteuningsmogelijkheden vanuit de gemeente nog onvoldoende bekend zijn.
- D. Werkprocessen met het Loket Leren en Werken, WSP en RMC nog niet optimaal zijn vormgegeven.

Aanpak

De volgende oplossingen worden voor de bovenstaande geconstateerde problemen ingezet:

- A. We voeren op structurele wijze analyses uit om inzicht te krijgen in de doelgroep. Hiermee brengen we de specifieke situatie en de behoefte van de doelgroep nader in beeld. Op basis van de verkregen inzichten worden jongeren indien mogelijk begeleid naar werk, scholing of een combinatie van beide.
- B. VSV'ers die in hun 23^{ste} levensjaar ingaan en op dat moment nog geen duurzame plek op de arbeidsmarkt hebben veroverd worden in beeld gebracht door het RMC. In het hierop volgende gesprek worden de behoeften in kaart gebracht en worden jongeren binnen de gemeente verder opgepakt.
- C. Jongeren, frontliniewerkers en professionals gaan op een te organiseren netwerkbijeenkomst met elkaar in gesprek, wisselen ervaringen uit en bespreken de kansen die er liggen om elkaar te versterken.
- D. De aansturing van het Loket Leren en Werken en WSP is inmiddels bij één persoon belegd en organisatorisch ondergebracht bij de cluster SDV. Tevens zijn er twee klantmanagers benoemd met een speciale focus op jongeren. Vanuit deze organisatorische inbedding worden verbeterlagen doorgevoerd door middel van verdere samenwerkingsafspraken.

Beoogd resultaat

De geschetste oplossingen leiden tot meer inzicht in de doelgroep op basis waarvan gerichte interventiemogelijkheden duidelijk worden en ook daadwerkelijk kunnen worden ingezet.

Tijdsperiode

Oktober 2013 tot en met december 2014. In deze periode doen we ervaring op met de geschetste aanpak, monitoren we de voortgang en brengen resultaten in beeld.

⁹ Dit is een dynamisch bestand in verband met onder andere de korte WW-duur van jongeren.

Kosten

De oplossingen worden vooralsnog binnen de bestaande capaciteit uitgevoerd.

Betrokken externe partijen

Voor oplossing C betreft dit jongeren, frontliniewerkers en professionals.

3.6 Prioritering

In de hierboven geschetste maatregelen willen we zoveel mogelijk jongeren effectief ondersteunen op weg naar de arbeidsmarkt, scholing of een combinatie van beide. In deze aanpak brengen we de volgende prioritering aan ten aanzien van de doelgroepen:

1. WWB-jongeren.
2. WW-jongeren.
3. Nuggers.

Ten aanzien van de WWB-populatie heeft de gemeente een wettelijke verplichting voor de arbeidsinschakeling van deze groep. Deze groep wordt daarmee sowieso opgepakt en staat daarmee hoog in de prioritering. Tweede in de prioritering zijn de WW-jongeren. Deze groep heeft een recent arbeidsverleden (werkervaring) en arbeidsritme en heeft als gevolg hiervan geen of een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. De gedachte is dat deze groep met de juiste ondersteuning snel kan worden teruggeleid naar de arbeidsmarkt. Wanneer dit niet gebeurt stromen zij wellicht door naar de WWB, dat is onwenselijk.

De derde prioritering betreft de nuggers. Deze groep kan geen aanspraak maken op een WWB-uitkering, maar wil wel graag de arbeidsmarkt op. Vanuit de gedachte dat het van belang is om alle jongeren maximaal te laten participeren aan de samenleving ondersteunen we deze groep om de aansluiting met de arbeidsmarkt beter te kunnen maken. Daarmee proberen we tevens te voorkomen dat zij in de toekomst een ander beroep moeten doen op de gemeente, bijvoorbeeld in termen van maatschappelijke ondersteuning.

3.7 Financiering

De kosten van de verschillende onderdelen van dit actieplan, vooralsnog geraamd op maximaal € 500.000, worden zo goed als mogelijk met de bestaande capaciteit en met middelen uit het participatiebudget uitgevoerd. In de Najaarsrapportage 2013 is beschreven dat er gebruik gemaakt wordt van de meeneemregeling waarmee naar verwachting 25% (€ 0.74 mln) van de middelen uit het participatiebudget wordt overgeheveld naar 2014. Daarnaast vloeit via de najaarsrapportage 2013 € 1,5 mln aan niet-bestede BUIG-middelen terug naar de algemene middelen. Wanneer gedurende de uitvoering van dit actieplan blijkt dat niet alle acties binnen de bestaande capaciteit en middelen kunnen worden uitgevoerd, melden we dit in de Voorjaarsnota 2014 en doen indien nodig een beroep op de algemene middelen. Belangrijk is hierbij het bestedingsplan participatiebudget 2014 waarbij wordt vastgesteld of de middelen toereikend zijn om ons huidige beleid plus dit actieplan te bekostigen.

3.8 (Structurele) inzet arbeidsmarktbeleid

Werkloosheid en daarmee ook jeugdwerkloosheid ontstaat doordat vraag en aanbod in kwantitatieve en/of kwalitatieve zin niet of onvoldoende op elkaar aansluiten. Gemeenten proberen die aansluiting tussen vraag en aanbod op de lokale en regionale arbeidsmarkt vorm te geven. Dat doen zij idealiter met de betrokken partijen uit het onderwijs en het bedrijfsleven, zoals we in Haarlemmermeer ook doen.

Naast onze extra, door de conjunctuur ingegeven, inzet om de jeugdwerkloosheid aan te pakken blijven we ons ook op de langere termijn onverkort inzetten om samen met onze partners (o.a. onderwijs en werkgevers) te komen tot een optimale aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zoals vastgelegd in onze Agenda Arbeidsmarktbeleid 2011-2014). Binnen dit werkveld is er slechts op een aantal onderwerpen directe gemeentelijke sturing mogelijk. Gemeenten hebben immers geen doorzettingsmacht richting onderwijsorganisaties en werkgevers, die juist op dit terrein een cruciale rol spelen. Initiatieven gericht op lokale en bovenlokale samenwerking sorteren wel effect. Haarlemmermeer is dan partner of trekker binnen verschillende samenwerkingsverbanden (zie Raadsbrief 22 januari 2013, Arbeidsmarktbeleid en werkgeversbenadering).

Ook in verschillende, recente onderzoeken wordt aangegeven dat de directe invloed van gemeenten op het oplossen van problematieken op de arbeidsmarkt beperkt is. Een voorbeeld van een dergelijk onderzoek is dat van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹⁰. Dit onderzoek toont bovendien aan dat het lastig is om daadwerkelijk zicht te krijgen op de vraag vanuit het bedrijfsleven, dat door de financieringssystematiek van het beroepsonderwijs de daadwerkelijke vraag van de arbeidsmarkt vooralsnog niet voorop staat en dat 85% van de effecten op de in- en uitstroom op de arbeidsmarkt wordt bepaald door de lokale omgeving van de betreffende gemeente en /of regio.

De speelruimte die we hebben blijven we zo goed als mogelijk benutten om de structurele mismatch aan te pakken. Tegelijkertijd zetten we met dit actieplan bewust en beredeneerd in op de aanpak van jeugdwerkloosheid in het hier en nu. Dat doen we met interventies waar we direct invloed op kunnen uitoefenen als gemeente.

3.9 Monitoring

De in dit actieplan beschreven acties worden ingezet in de periode oktober 2013 tot en met december 2014. Na besluitvorming in de raad gaan we gerichte interne en externe samenwerkingsafspraken maken en richten we de processen in om daadwerkelijk kunnen starten met de in dit plan benoemde acties. Vanaf medio november start de concrete uitvoering van de acties, die lopen tot en met december 2014. Gedurende deze periode monitoren we de voortgang van de verschillende acties in een periodieke monitor waarin de gecombineerde acties zijn opgenomen. Deze monitoring kan aanleiden vormen voor tussentijdse bijsturing en wordt ter kennisname aan de raad gestuurd. Na een half jaar (medio 2014) zal een eerste tussenevaluatie worden opgesteld en ter kennisname ook aan de raad worden verstuurd. Aan het eind van de actieperiode (eind 2014) volgt een eindevaluatie, die tevens ter kennisname aan de raad zal worden gestuurd.

4. In- en externe communicatie

Er zal een persbericht over dit onderwerp worden uitgebracht en tijdens het persgesprek zal dit onderwerp aan de orde komen.

¹⁰ Inspectie Ministerie van SZW, Regierol gemeenten bij regionaal arbeidsmarktbeleid, 2013.

Onderwerp Actieplan jeugdwerkloosheid
Volgvel 15

5. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris,

de burgemeester,



drs. C.H.J. Brugman



drs. Th.L.N. Weterings

Bijlage: bestaande activiteiten bestrijding jeugdwerkloosheid

Organisatie

- Lokaal Platform arbeidsmarkt en onderwijs (LPAO) en de sectorale werkgroepen. In het LPAO werkt de gemeente samen met onderwijs en ondernemers ten behoeve van het vergroten van de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs en het verkleinen van de aanwezige mismatch tussen arbeidsmarkt en onderwijs. Onder het LPAO werken de sectorale werkgroepen Techniek en Zorg & Welzijn met gericht met actieplannen aan de betreffende deelterreinen.
- Werkgeversservicepunt (WSP). Het WSP wordt gevormd door een drietal regionale satellieten die samen het Werkgeversservicepunt Groot-Amsterdam vormen. In de satelliet Haarlemmermeer is juist de combinatie onderwijs-arbeidsmarkt belangrijk. Het WSP draagt zorg voor directe bemiddeling van onder meer jongeren naar reguliere werkgevers. Daar waar nodig wordt ook onderwijs ingezet. (Het Loket Leren en Werken participeert samen met de AM-groep en het UWV in het WSP).
- Loket Leren en Werken. Dit instrument richt zich er met name op jongeren zoveel mogelijk op de reguliere opleidingen te houden of anders alternatieven te bieden op het snijvlak van leren en werken. Leren en Werken wordt gecontinueerd van 2013 tot en met 2015.
- Regionaal Meld en Coördinatiepunt (RMC). Het RMC houdt zich bezig met het terugdringen van voortijdig schoolverlaten in het onderwijs door middel van een sluitende aanpak van melding, registratie, doorverwijzing en herplaatsing van jongeren.
- WerkStroom (cluster SDV). Jongeren die wel in aanmerking komen voor een uitkering, worden zodra zij zich melden voor een uitkering aangemeld bij WerkStroom. WerkStroom is erop gericht personen die net instromen in de WWB (Wet werk en bijstand) binnen 8 weken door te geleiden naar regulier werk en/of opleiding.
- Plusvoorziening. Sinds 2012 is de plusvoorziening ingevoerd. Deze is erop gericht de overstap van vmbo naar mbo te vergemakkelijken, waardoor leerlingen minder snel uitvallen, langer binnen het onderwijsdomein blijven en zo de kansen op het behalen van een startkwalificatie (mbo niveau 2) verhogen. Het is de praktijkgerichte invulling van de leergang op mbo niveau 1. Deze is ontwikkeld door het Nova College samen met AM-groep als opmaat voor de invoering van de entreeopleiding.

Landelijke en regionale programma's

- Techniepact. In het voorjaar van 2013 heeft het kabinet samen met werkgevers, het onderwijs en de werknemersorganisaties het Techniepact gesloten. Het Techniepact moet de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en het tekort aan technisch personeel terugdringen. In onze regio wordt op dit moment op het niveau van de Noordvleugel een regionaal plan gemaakt voor de invulling van concrete afspraken.

- Sectorplannen.
In navolging van het Sociaal Akkoord is afgesproken dat sociale partners de mogelijkheid krijgen om via een sectorplan de werkloosheid te verminderen en de maatregelen in te zetten die bijdragen aan het beter functioneren van de arbeidsmarkt. Vanaf augustus dit jaar heeft de Rijksoverheid de regelgeving gepubliceerd. De gemeente Haarlemmermeer heeft geen actieve rol in de financiering van deze plannen, maar kan een bijdrage vervullen aan de totstandkoming van deze sectorale plannen.

- Landelijk actieplan jeugdwerkloosheid.
Vanuit het Rijk zijn middelen ter beschikking gesteld in het kader van jeugdwerkloosheid. Deze middelen zijn geoormd aan de arbeidsmarktregio's voor de regio Groot-Amsterdam. Een regionaal plan hiervoor is inmiddels ingediend en de middelen zijn aan de arbeidsmarktregio toekend. Uitgangspunten bij dit plan zijn:
 - a. Aansluiten bij wat gemeenten in de arbeidsmarktregio al doen en de inzet waar nodig versterken.
 - b. Vormgegeven langs twee sporen:
 - i. Extra tijdelijke inspanning gericht op arbeidsfit houden van jongeren.
 - ii. Stimuleren van de weerbaarheid van jongeren die al tot de gemeentelijke doelgroep behoren en het nu nog moeilijker krijgen.
 - c. Verbreding van de doelgroep, dus ook kijken naar de doelgroep jong gehandicapten/stimuleren van werk naar werk en jongeren die nu nog in de WW zitten.
 - d. Regionaal plan van aanpak volgens deze uitgangspunten met ruimte voor lokale invulling op onderdelen.